

HB-seminar

Hovedbestyrelsen
Danmarks Naturfredningsforening

Tid: 3.- 4. februar 2023

Sted: Sonnerupgaard Gods, Tølløsevej 53, 4330 Hvalsø

Deltagere: Maria Reumert Gjerding, Sebastian Jonshøj, Birgitte Marcussen, Hans Jürgen Stehr, Jørgen Jørgensen, Knud Erik Hansen, Leo Jensen, Louise Holst Hemmingsen Villumsen, Michael Løvendal Kruse, Peter Esbjerg og Susanne Ogstrup

Fra sekretariatet: Lars Midtiby, Mikkel Havelund (fredag), Louise Puck, Emil Nielsen, Jens Anton Tingstrøm Klinken, Rikke Friis Højland (referent), Sofie Hvenom og Rikke Friis Højland (Ref.), Daniel Hauberg (pkt. 2) og Charlotte Dahlstrøm (pkt. 6)

1– HB's egen tid

2 – Landbruget i 2023

Afdelingschef Jens Anton Tingstrøm Klinken rammesatte oplægget. Han fortalte, at landbruget fylder meget i DN's arbejde med politisk interessevaretagelse, og at der forventes at blive indledt et større politisk arbejde på område snarest. Seniorrådgiver Tavs Nyord fra CONCITO og direktør Jens Bligaard fra SEGES holdt hver et indledende oplæg om landbruget i 2030 og de videre visioner, hvorefter HB drøftede oplæggene.

Tavs Nyord, CONCITO

Tavs Nyord fortalte om CONCITO's arbejde med scenarieanalysen "Dansk klimaneutralitet i 2040" med fokus på landbrugskapitlet. Rapportens konklusion er, at Danmark kun kan blive klimaneutralt, hvis vi bruger negative udledninger. Det samme gælder for landbruget. Rapporten vurderer ikke de globale CO2-effekter men anlægger udelukkende en territorial betragtning med udgangspunkt i Danmark. Både fremtidsscenerierne for hhv. energisektoren, industrien, transportsektoren og landbruget blev præsenteret. Herunder blev de centrale indsatser og vigtigste politiske greb på vejen mod klimaneutralitet præsenteret. Omstillingen mod et klimaneutralt landbrug kræver ifølge CONCITO teknologi, en markant reduktion af malkekøer, udtagning af ca. 350.000 hektar landbrugsareal og øget skovplantning.

Jens Bligaard, SEGES

Jens Bligaard fortalte om SEGES' arbejde med omstillingen af landbruget med særligt fokus på deres værktøj ESGreen Tool. Han præsenterede, hvordan værktøjet så ud, og med Tavs Nyord blev det debatteret, hvorfor værktøjet ikke kan bruges som skatteudskrivningsgrundlag til en CO2-afgift. Det handler særligt om, at værktøjet er for grovkornet hertil. Derudover gennemgik Jens Bligaard også forskellen på de forskellige klimagasser, de forskellige scopes samt, hvordan SEGES arbejder med grøn uddannelse af landmænd. Han lagde vægt på, at man ikke må flytte produktionen til udlandet, da klimaaftryk ikke kender til grænser. I den sammenhæng gennemgik han forskellene på de to opgørelsesmetoder for klimaaftryk: hhv. den nationale opgørelse og livscyklusanalyser til produktopgørelse. Han nævnte følgende virkemidler som en del af omstillingen af landbruget: 1) brug af nitrifikationshæmmere, 2) halmnedmulding, og 3) efterafgrøder.

Konklusion

HB bemærkede bl.a., at DN er uenig med flere af grundpræmisserne i oplæggene, da DN lægger vægt på, at man ikke entydigt må fokusere på klima, men også bør tage højde for vandmiljø, biodiversitetshensyn, etc.

Derudover blev det diskuteret, hvorfor der er så stor forskel på udtagningsstørrelsen, når det kommer til forskellige aktørers anbefalede udtagninger af lavbundslande. Desuden blev lækageproblematikken vendt, herunder at forskellige organisationer arbejder med forskellige lækagerater for husdyrproduktion. Derudover blev den kommende CO₂-afgift for landbruget debatteret. Begge oplægsholdere var enige i, at det er det billigste redskab i omstillingen. Der var også en drøftelse af, hvor stor en del af vores fødevarer, der i fremtiden vil være plantebaserede.

3

3 - Gåtur i kommende Naturnationalpark Bidstrupskovene

HB blev vist rundt i den kommende naturnationalpark Bidstrupskovene. Skovfoged Hans Christian Jessen, skovrider Jens Peter Simonsen og projektleder og naturmedarbejder ved Naturstyrelsen Jonas Morsing Thomassen var værter for turen. De fortalte om udpegningsgrundlaget for naturnationalparken, herunder processerne ift. inddragelse af lokale aktører. Derudover viste de blandt andet, hvor lokale DN'ere årligt laver høstet, og hvordan der er opsat redekasser til hasselmus, som lokale tilser. Der var løbende drøftelser af, hvordan man i processen med at udforme en naturnationalpark prøver at tage højde for forskellige hensyn, både ift. rekreative interesser og naturfaglige overvejelser.

4

4 - Oplæg om bestyrelsesarbejdet ved Center for Frivilligt Socialt Arbejde

Laura Auken fra Center for Frivilligt Socialt Arbejde holdt oplæg om, hvad der kendetegner en velfungerende bestyrelse. Hun indledte med at bede hovedbestyrelsen om kort at beskrive, hvad de opfatter som HB's vigtigste funktion. Herefter gennemgik hun bestyrelsers vigtigste perspektiver og ansvar. Der blev i oplægget lagt vægt på sondringen mellem:

- 1) Det strategiske niveau: Visioner og formål. Strategiske mål. Man anlægger et helikopterperspektiv. Det er her, bestyrelser befinder sig.
- 2) Det taktiske niveau: Omsætning af strategiske beslutninger til handleplaner. Det er her, direktøren, ledende medarbejdere og frivillige befinder sig.

- 3) Det operationelle niveau: De konkrete opgaver og aktiviteter. Planlægning og gennemførelse. Det er her ansatte og frivillige opererer.

Det blev desuden fremlagt, hvordan indgangen til sekretariatet bør gå igennem DN's præsident. Præsidenten er bindeleddet mellem HB og sekretariatet, da hun konfererer med den daglige leder. Hvis man henvender sig udenom præsidenten, kan præsidenten ikke handle på det.

En beslutningsstærk hovedbestyrelse

Derudover talte Laura Auken om den beslutningsstærke hovedbestyrelses kendetegn. Herunder, at bestyrelsen ikke varetager lokale interesser og er loyal over for beslutninger. Der var i HB en drøftelse af, hvordan længden af beslutningsprocesserne har betydning for output fx naturpolitik vs. vindmøllepolitik, og at det er vigtigt at aftale, hvordan man går til opgaverne og afklarer, hvor meget tid, der er afsat til disse. Derudover var der i HB en drøftelse af, at man gerne vil være bedre til at evaluere processer og sikre en feedback-funktion. Hvordan sikrer man sig at opgaven er forstået rigtigt, når man ruller noget ud centralt fra? Det blev også drøftet, at man som aktiv kan miste oplevelsen af at have været inddraget, hvis processerne tager for lang tid. Derudover blev der lagt vægt på, at uenighed på HB-møder bør holdes kort, da lange, uenighedsforløb er demotiverende. Det blev også fremhævet, at detaljebehovet hos få ikke må overskygge den fælles beslutningskraft.

Bestyrelsens kompetencer

Der var også dialog om, hvilke opgaver en valgt bestyrelse bør besidde, og hvilke kompetencer DN's hovedbestyrelse kunne mangle. Det blev nævnt, at det ville være relevant at tage op igen snart for at reflektere over, hvordan HB kan blive så velfungerende som mulig. Laura Auken fortalte desuden, at mange bestyrelser arbejder med indsupplerede medlemmer, fordi de kan bidrage med faglige kompetencer. Sådanne medlemmer kan både være fuldbyrdige og ikke-fuldbyrdige. HB noterede følgende kompetencer på post it's, som DN's hovedbestyrelse har brug for:

Viden om plante- og dyreliv	Naturfaglig indsigt	Stærkere repræsentation fra afdelinger
Kommunikationskompetencer	Miljøfaglig indsigt	Diversitet – alder, etnicitet
Landbrugsviden	Klimafaglig indsigt	Lokalkendskab fra alle regioner repræsenteret
Samfundsfaglige kompetencer	Organisatorisk indsigt	Erhvervsaktive
Forretningsforståelse (MSV)	Internationalt udsyn	Kvinder
Økonomiske kompetencer	Miljøøkonomi	Unge
Juridiske kompetencer	Frivilligmobilisering	
Generalistkompetencer	Rekruttering af medlemmer	
Demokratiforståelse	Ledelse og samarbejde	
Stofforståelse	Forstå DN's formål	
IT-kompetencer	Børneklub	
Alle: Generel viden om danske naturforhold		

Generelle refleksioner

HB reflekterede løbende over oplægget. Herunder, at det er vigtigt at være skarpe i sondringen mellem det operationelle og det strategiske niveau, og at det er vigtigt at sikre tydelige processer

og reflektere over, hvornår processerne begynder at blive for lange. Det blev vendt, at beslutninger ofte udsættes til et senere møde, hvilket ikke altid er hensigtsmæssigt. Desuden blev det drøftet, at lokale sager ikke altid er relevante på HB-niveau. Det blev desuden bemærket, at det er et fælles ansvar at sikre, at dagsordenen og tiden overholdes. Der var desuden en drøftelse af, hvordan materiale og bilag bedst kan udarbejdes, så HB kan tage optimale beslutninger, herunder økonomiske.

5

5 – Den tværgående mærkesag

Oplæg om midtvejsevaluering og proces

Afdelingschef Jens Anton Tingstrøm Klinken holdt oplæg om midtvejsevaluering af og videre proces for den tværgående mærkesag. Aktiviteter og resultater indtil nu indebærer både politiske løfter om en naturlov, et handlekatalog for mere plads til naturen lokalt, 51.000 underskrifter og bredt engagement ift. "Giv naturen lov"-kampagnen, engagement på tværs af organisationen (både i afdelingerne, sekretariatet og i HB) samt turné med dokumentarfilmen "Organiseret vildskab". Det har været en stor læringsproces for DN, da det har været en ny måde at arbejde på, og det har taget lidt tid at få organiseringen på plads. Erfaringerne har vist, at det fungerer bedre med kun én mærkesag og over en længere periode. Derudover er ambitionen om, at afdelingerne er deltagende/medskabende delvist blevet indfriet, men denne skal fine-tunes. Den næste mærkesag for 2024-2025 skal vedtages til november på repræsentantskabsmødet. Processen for diskussionerne sættes i gang tidligere. Der skal tages endelig stilling til proces på HB-mødet i marts.

HB's efterfølgende drøftelser

HB drøftede, om mærkesagen muligvis skulle vare længere end to år, og at man med fordel kan gøre sig nogle overvejelser ift., hvordan man på en god måde afslutter mærkesagsarbejde eller kobler to mærkesager sammen. Det blev vendt, hvorvidt mærkesager efter endt arbejdsperiode kan "leve deres eget liv" i stil med affaldsindsamlingen. Derudover drøftede HB, hvordan man kan komme godt fra start og inddrage afdelingerne tidligere. Desuden var der en drøftelse af, hvordan man sikrer en hensigtsmæssig demokratisk proces. Her blev det foreslået, at man kunne få en masse inputs til mærkesagsarbejdet til repræsentantskabsmødet. Desuden blev det bemærket, at det for mærkesagsarbejdet er vigtigt at tænke i overlap og kontinuitet. Havet, drikkevand, biodiversitet, naturlov og "at bygge naturen væk" blev nævnt som potentielle mærkesager. Det blev bemærket, om mærkesagen kan bo hos en eksisterende organisatorisk enhed i DN, f.eks. det lokalpolitiske netværk kombineret med afdelingers bidrag i samrådene.

6 – Præsentation af det nye Natur & Miljø

Redaktør for Natur & Miljø, Charlotte Taarnhøj Dahlstrøm, præsenterede det nye Natur & Miljø, herunder baggrunden for udviklingen af det. Det nye blad tager afsæt i strategien og DN's overordnede vision. Det baserer sig desuden på DN's segment- og omdømmeanalyse. Der har i den sammenhæng været afholdt fire fokusgruppeinterviews med afsæt i fire af segmenterne. Desuden blev Natur & Miljø's fire formål præsenteret: 1) vække håb og handlekraft, 2) give viden, 3) begejstre og fascinere og 4) guide til oplevelser i naturen. Desuden blev der redegjort for baggrunden for artikelvalg mv.

HB's efterfølgende drøftelser

HB udtrykte opbakning til det gode arbejde, og hvordan det spiller ind i strategien. Det blev foreslået, at oplægget bliver tilbudt som et aftenoplæg for interesserede aktive. Derudover drøftede HB snittet mellem håb og handlekraft ift. at understrege natur- og klimakrisernes alvor. HB drøftede også bladets digitale liv, og det blev vendt, hvor meget klima skal fylde i bladet. Det blev også bemærket, at de aktive i bladet skal kunne se, hvilket liv, der er i foreningen.

7 – Det nye politiske landskab samt politiske flagskibe

Den politiske situation og landbrugets rolle

Afdelingschef Jens Anton Tingstrøm Klinken og pressechef Emil Nielsen opridsede kort den politiske situation under den nye regering samt DN's muligheder her. Præsident Maria Reumert Gjerding gav en status for seneste års politiske flagskibe, og hvordan de fleste af dem er blevet en del af regeringsgrundlaget. Hun præsenterede desuden, hvordan biodiversitet er gået fra at være 1) et klart anerkendt problem, 2) der er fundet konkrete løsninger på, og som der nu er 3) kommet politisk vilje til at handle på. Det er vigtigt med dette oversættelsesarbejde fra trin 1-3, bl.a. ved at få budskabet ud i medier, som almindelige mennesker orienterer sig i. Hun præsenterede desuden vigtigheden af politiske flagskibe, og hvad flagskibene skal leve op til. Derudover præsenterede hun bud på de politiske flagskibe for 2023:

- 1) Naturlov - herunder mere plads til naturen (tværgående mærkesag)
- 2) Drikkevand
- 3) CO2-afgift

Herunder blev succeskriterier og status for ovenstående præsenteret samt DN's nuværende engagement inden for områderne. Det blev bl.a. påpeget, at en CO2-afgift på landbruget ikke i sig selv kan skabe den grønne omstilling af landbruget og ændre på arealanvendelse etc. Præsidenten lagde derfor op til, at der sideløbende med arbejdet for en CO2-afgift arbejdes med

omstillingen mere bredt set, dvs. hvor fokus også berører arealanvendelse og produktionsformer. Cirkulær økonomi skal udvikles som flagskib, hvis det skal medtages.

HB's drøftelser af DN's politiske flagskibe 2023

Det drøftes, om landbruget kan inkorporeres i DN's strategi for børne- og ungeområderne ift., hvordan de yngre generationer kan arbejde med at lave et bæredygtigt landbrug. Derudover blev det bemærket, at fokus på naturnationalparkerne ikke må fjerne fokus fra den nødvendige omstilling af landbruget. HB bemærkede, vi ikke må blive opfattet som en forening som har som formål at få bugt med landbruget. Vi skal hjælpe landbruget. Desuden blev det drøftet, hvordan DN kan arbejde med cirkulær økonomi, herunder hvordan DN kan arbejde sammen med industrien og finansielle selskaber, som allerede er i fuld gang med ESG-arbejde.

HB drøftede muligheden for at igangsætte et større politikforløb i forbindelse AP2024-25, mens der kan ske en faglig opdatering af et andet område. De to store områder, der trænger til en opdatering er hhv. landbrugs- og energipolitikken.

Konklusion

HB bakkede op om de tre flagskibe. Desuden var der opbakning til, at der arbejdes på at udvikle og kvalificere det landbrugspolitiske flagskib, så der også er fokus på den bredere omstilling af landbruget.

8

8 – Evt.

Birgitte Marcussen orienterede om seneste møde i Vildforvaltningsrådet. Leo Jensen orienterede om, at der er blevet nedsat fem kystvandråd, hvoraf Odense Fjord Samarbejdet er blevet et af dem. Der er tale om rådgivende organer for staten og regeringen ift. sikring af kystvandet.